

**EUROPOS KOMISIJA
PRIEŠ RASIZMĄ IR NETOLERANCIJĄ**

**ECRI BENDROSIOS POLITIKOS
REKOMENDACIJA NR. 9**

DĖL KOVOS PRIEŠ ANTISEMITIZMĄ

PRIIMTA 2004 M. BIRŽELIS 25 D.

Strasbūras, 2004 m. rugsėjis 9 d.

Secretariat of ECRI
Directorate General of Human Rights and Legal Affairs
Council of Europe
F - 67075 STRASBOURG Cedex
Tel.: +33 (0) 3 88 41 29 64
Fax: +33 (0) 3 88 41 39 87
E-mail: combat.racism@coe.int

Apsilankykite mūsų svetainėje: www.coe.int/ecri

Europos komisija prieš rasizmą ir netoleranciją:

atsižvelgdama į Europos žmogaus teisių konvencijos 14 straipsnį;

atsižvelgdama į Europos žmogaus teisių konvencijos protokolą Nr. 12, kuriame yra bendroji nuostata dėl diskriminacijos uždraudimo;

atsižvelgdama į Europos žmogaus teisių teismo praktiką ir primindama Teismo sprendimą, kad nusikaltimų žmogiškumui, įvykdytų valdant nacionalsocialistams, užginčijimas yra viena iš sunkiausių rasinio šmeižto ir neapykantos žydams kurstymo formų, ir kad tokių nusikaltimų žmogiškumui neigimui ir pronacistinės politikos teisinimui negalima naudoti Europos žmogaus teisių konvencijos 10 straipsnio nuostatų teikiama apsauga;

atsižvelgdama į Konvencijos dėl elektroninių nusikaltimų papildomo protokolo nuostatas dėl rasistinio ir ksenofobinio pobūdžio veiksmų, įvykdytų kompiuterių sistemomis, kriminalizavimo;

primindama ECRI Bendrosios politikos rekomendaciją Nr. 1 dėl kovos prieš rasizmą, ksenofobiją, antisemitizmą ir netoleranciją ir ECRI Bendrosios politikos rekomendaciją Nr.2 dėl nacionalinių institucijų kovai prieš rasizmą, ksenofobiją, antisemitizmą ir netoleranciją;

be to, primindama ECRI Bendrosios politikos rekomendaciją Nr. 7 dėl vidaus įstatymų kovai prieš rasizmą ir rasinę diskriminaciją, kurioje yra išvardinti tinkamų teisinių priemonių veiksmingai kovai prieš rasizmą ir rasinę diskriminaciją organizuoti svarbiausi elementai;

turėdama omeny 2000 m. gegužės 27 d. Strasbūre vykusio renginio "Konsultacijos dėl antisemitizmo šiandieninėje Europoje", kurį sušaukė Europos Tarybos Generalinis sekretorius, dalyvių priimtą interesų ir

ketinimų deklaraciją "Antisemitizmas šiandieninėje Europoje";

atsižvelgdama į Ministrų Komiteto rekomendaciją (2001) 15 valstybėms narėms dėl istorijos mokymo dvidešimt pirmojo amžiaus Europoje, kuriai pritarė švietimo ministrai, dalyvavę 2002 m. spalį Strasbūre vykusiame ministrų seminare;

primindama Europos politinių partijų chartijoje esančius nerasistinės visuomenės principus;

atsižvelgdama į 2003 m. birželio 19 - 20 d. Vienoje ir 2004 m. balandžio 28-29 d. Berlyne vykusią OSCE antisemitizmo konferencijų išvadą;

primindama Europos Sąjungos veiklą kovojant prieš rasizmą ir diskriminaciją ir atsižvelgdama į seminaro "Europa prieš antisemitizmą, už įvairovės sąjungą", organizuoto 2004 m. vasario 19 d. Briuselyje, medžiagą;

primindama, kad Europos istorijos palikimas įpareigoja mus prisiminti praeitį ir išsaugoti budrumą ir aktyviai priešintis bet kurioms rasizmo, ksenofobijos, antisemitizmo ir netolerancijos apraiškoms;

atiduodama pagarbą sistemingo žydų persekiojimo ir naikinimo holokausto metu, o taip pat ir kitų Antrojo pasaulinio karo metu vykdomos persekiojimo ir naikinimo politikos aukų atminimui;

atiduodama pagarbą žydų žudynių ir sistemingo persekiojimo, vykusio totalitarinėse valstybėse po Antrojo pasaulinio karo, aukoms ir kitoms tokios politikos aukoms;

dėl to pabrėždama, kad Europos Taryba buvo įkurta būtent tam, kad gintų ir plėtotų bendras ir teisingas vertybes, - o būtent saugotų ir puoselėtų žmogaus teises - kurių vardan Europa buvo atkurta po Antrojo pasaulinio karo baisumų;

primindama, kad kova prieš rasizmą, ksenofobiją, antisemitizmą ir netoleranciją kilo iš žmogaus teisių apsaugos ir puoselėjimo ir sudaro jų dalį;

tvirtai įsitikinusi, kad kova prieš antisemitizmą, nors ir reikalaujanti imtis jos specifika atspindinčių veiksmų, yra neatskiriama ir sudėtinė kovos prieš rasizmą dalis;

pabrėždama, kad visoje Europoje antisemitizmas gyvavo šimtmečiais;

matydama dabartinį antisemitizmo stiprėjimą daugelyje Europos valstybių ir pabrėždama, kad šį stiprėjimą charakterizuoja naujos antisemitizmo apraiškos;

atkreipdama dėmesį, kad šios apraiškos dažnai glaudžiai siejasi su šiuolaikinio pasaulio įvykiais, kaip antai padėti Vidurio Rytuose;

pabrėždama, kad šios apraiškos yra ne vien ekstremistų ar radikalių grupuočių veiksmų išdava, bet dažnai būdinga visai visuomenei, įskaitant mokyklas; šie reiškiniai vis dažniau vertinami kaip kasdieniai įvykiai;

matydama dažnai naudojamus nacių eros simbolius, o kasdienėse antisemitizmo apraiškose užuominas į holokaustą;

akcentuodama, kad šios apraiškos kyla iš skirtingų socialinių grupių ir skirtingų visuomenės sluoksnių;

matydama, kad rasizmo ir atskirties aukos kai kuriose Europos visuomenėse kartais pačios tampa antisemitizmo skleidėjos;

atkreipdama dėmesį, kad daugelyje valstybių tam tikros partijos ir jų lyderiai, tarp jų ne tik ekstremistinės, bet ir kai kurios pagrindinės partijos, atvirai arba paslėpta forma propaguoja antisemitizmą, įskaitant jo naujas formas;

manydama, kad tinkamai atsakyti į šiuos reiškinius galima tik bendromis visos Europos visuomenės pastangomis, įskaitant skirtingų bendruomenių atstovus, religinius vadovus, pilietines organizacijas ir kitas svarbiausias institucijas;

pabrėždama, kad pastangos priešintis antisemitizmui turėtų apimti nuoseklų teisės nuostatų, nukreiptų prieš rasizmą ir rasinę diskriminaciją visų nusikaltėlių atžvilgiu ir naudingų visiems nukentėjusiems, įgyvendinimą, ypač akcentuojant nuostatas prieš rasinio smurto, neapykantos ir diskriminacijos kurstymą;

be to, įsitikinusi, kad šios pastangos turi būti skirtos skatinti dialogą ir skirtingų visuomenės grupių bendradarbiavimą vietos ir valstybės lygiu, įskaitant kultūrinių, etninių ir religinių bendruomenių dialogą;

ypač pabrėždama švietimo vaidmenį ugdant toleranciją ir pagarbą žmogaus teisėms, taigi prieš antisemitizmą;

rekomenduoja valstybių narių vyriausybėms:

- teikti pirmenybę kovai prieš antisemitizmą, imantis visų reikalingų priemonių kovai su šiomis apraiškomis, nepriklausomai nuo jų kilmės;
- užtikrinti, kad prieš antisemitizmą nukreiptiems veiksams būtų nuolat skiriama derama vieta tarp kovos prieš rasizmą vykdomų veiksmų;
- užtikrinti, kad kova prieš antisemitizmą vyktų visais valdymo lygiais (nacionaliniu, regiono, vietos), ir lengvinti plataus dalyvių spektro iš skirtingų visuomenės sektorių (politinio, teisinio, ekonominio, socialinio, religinio, švietimo) įtraukimą į šiuos veiksmus;

- priimti įstatymus dėl kovos prieš antisemitizmą, atsižvelgiant į ECRI Bendrosios politikos rekomendacijoje Nr. 7 dėl nacionalinių įstatymų kovai prieš rasizmą ir diskriminaciją teikiamus siūlymus;
- užtikrinti, kad įstatymuose visų kriminalinių nusikaltimų atžvilgiu rasistiniai motyvai būtų laikomi sunkinančiomis aplinkybėmis ir kad tarp jų būtų numatyta ir antisemitinė motyvacija;
- užtikrinti, kad baudžiamoji teisė kovos prieš rasizmą sferoje apimtų antisemitizmą ir numatytų bausmes už žemiau išvardintus tyčia įvykdytus antisemitinius veiksmus:
  - a. viešą asmens ar asmenų grupių neapykantos arba diskriminacijos ir smurto prieš juos kurstymą dėl pastarųjų žydiškos tapatybės ar kilmės;
  - b. viešą asmens ar asmenų grupių įžeidinėjimą ir šmeižimą dėl jų esamos ar tariamos žydiškos tapatybės ar kilmės;
  - c. grasinimus asmeniui ar asmenų grupei dėl jų esamos ar tariamos žydiškos tapatybės ar kilmės;
  - d. ideologijos, kuri menkina ar šmeižia asmenų grupę dėl jų žydiškos tapatybės ar kilmės, viešą deklaravimą, siekiant antisemitinių tikslų;
  - e. holokausto viešą neigimą, menkinimą, teisinimą ar toleravimą;
  - f. genocido nusikaltimų, nusikaltimų žmogiškumui ir karo nusikaltimų, įvykdytų prieš asmenis dėl jų žydiškos tapatybės ar kilmės, viešą neigimą, menkinimą, teisinimą ar toleravimą, siekiant antisemitinių tikslų;
  - g. rašytinės, vaizduojamosios ar kitos medžiagos, kurioje yra aukščiau išvardintuose a, b, c, d, e, f punktuose minėtų elementų, viešą skleidimą ir platinimą arba gamybą ir laikymą su tikslu viešai skleisti ir platinti, siekiant antisemitinių tikslų;
  - h. žydų nuosavybės ir paminklų išniekinimą ir profanavimą siekiant antisemitinių tikslų;
  - i. grupių, kurios propaguoja antisemitizmą, kūrimą ar vadovavimą joms; tokios grupės rėmimą (kaip antai finansavimą ar kitų materialinių poreikių tenkinimą, dokumentų gamybą ar įsigijimą); dalyvavimą tokios grupės veikloje siekiant prisidėti prie aukščiau pateiktuose a, b, c, d, e, f, g, h punktuose išvardintų nusikaltimų;
- užtikrinti, kad baudžiamieji įstatymai apimtų antisemitinius nusikaltimus, įvykdytus naudojant internetą, palydovinę televiziją ir kitas šiuolaikines informacijos ir komunikacijos priemones;
- užtikrinti, kad įstatymuose būtų numatyta pareiga nutraukti antisemitizmą propaguojančių organizacijų, įskaitant politines partijas, finansavimą iš valstybės lėšų;
- užtikrinti, kad įstatymuose būtų numatyta galimybė išformuoti organizacijas, kurios propaguoja antisemitizmą;
- imtis tinkamų priemonių, siekiant užtikrinti, kad būtų veiksmingai įgyvendinami įstatymai dėl antisemitizmo prevencijos ir bausmių skyrimo už antisemitizmą;

- organizuoti tikslinius mokymus asmenims, dirbantiems įvairių lygių baudžiamosios teisenos sistemoje - policijos pareigūnams, prokurorams, teisėjams, kad išplėsti jų žinias apie antisemitinius nusikaltimus ir apie tokių veikų veiksmingą baudžiamąjį persekiojimą;
- imtis veiksmų, kurie skatintų antisemitinių veiksmų aukas skųstis dėl antisemitinių veiksmų, ir sukurti veiksmingą duomenų rinkimo sistemą, kad kruopščiai prižiūrėti tolesnę tokių skundų eigą;
- vadovaujantis ECRI Bendrosios politikos rekomendacijos Nr. 2 dėl specializuotų nacionalinių institucijų kovai prieš rasizmą, ksenofobiją, antisemitizmą ir netoleranciją nuostatomis, įsteigti ir remti nepriklausomos specializuotos institucijos veiklą ir užtikrinti, kad šios institucijos vykdoma veikla aprėptų visas antisemitizmo formas;
- įtraukti ir integruoti antirasistinį mokymą į visų lygių mokyklų programas, įskaitant medžiagą, kuri padeda suvokti antisemitizmą, šimtmečius trukusią jo istoriją, kovos prieš įvairias antisemitizmo apraiškas svarbą, užtikrinti, kad mokytojai būtų reikiamai parengti;
- skatinti žydų istorijos mokymą, informuoti apie teigiamą žydų, jų bendruomenių ir kultūros poveikį Europos visuomenei;
- skatinti mokyklose mokymą apie holokaustą ir jį provokuojančius įvykius ir užtikrinti, kad mokytojai būtų tinkamai parengti ir galėtų pristatyti šį klausimą taip, kad vaikai galėtų apgalvoti dabartinius pavojus ir tokių įvykių prevencijos būdus;
- skatinti mokymą ir tyrimus apie žudynes ir sistemingą žydų ir kitų asmenų persekiojimą, kuris vyko totalitarinėse valstybėse po Antrojo pasaulinio karo;
- kai antisemitizmo atvejai pasitaiko mokyklose, užtikrinti, kad mokyklų direktoriai, mokytojai ir kiti darbuotojai gautų reikiamą parengimą ir medžiagą ir būtų tinkamai parengti veiksmingai spręsti tokią problemą;
- skatinti diskusijas su žiniasklaidos atstovais apie jų vaidmenį kovojant prieš antisemitizmą ir ypač apie žurnalistų atsakomybę ryšium su tuo, kad apie pasaulio įvykius būtų informuojama siekiant išvengti išankstinių nuostatų;
- skatinti žiniasklaidą atlikti teigiamą vaidmenį puoselėjant abipusę pagarbą ir kovojant prieš stereotipus ir prietarus;
- remti ir skatinti tiriamuosius projektus apie antisemitizmo apraiškas ir jų nepriklausomą monitoringą;
- remti nevyriausybiinių organizacijų, kurios vaidina svarbų vaidmenį kovoje prieš antisemitizmą, skatinant vertinti įvairovę ir plėtojant skirtingų kultūrinių, etninių ir religinių bendruomenių dialogą ir bendrus veiksmus prieš rasizmą, veiklą;
- imtis reikiamų priemonių, kad būtų pilnai garantuota religijos laisvė ir kad valstybės institucijos savo kasdienėje veikloje tinkamai prisitaikytų prie kultūrinių ir kitų reikalavimų;
- siekiant pasipriešinti rasistiniams stereotipams ir prietarams, remti skirtingų religinių bendruomenių dialogą vietų ir regionų lygiu, įskaitant įvairių tikėjimų dialogo finansavimą ir institucinę paramą;

- užtikrinti, kad visų lygių religiniai vadovai vengtų antisemitizmo kurstymo, ir skatinti religinius vadovus imtis atsakomybės už paprastų žmonių mokymą;
- skatinti politinius veikėjus ir pažiūras formuojančius vadovus užimti tvirtą viešą poziciją prieš antisemitizmą, reguliariai pasisakyti prieš įvairias jo apraiškas, įskaitant visas šiuolaikines formas, aiškiai parodant, kad antisemitizmas nebus toleruojamas.

